

COMUNICACIÓ I INTERACCIÓ SOCIAL EN PERSONES AMB AUTISME DE GRAU I

Introducció

Per a l'establiment d'unes adequades relacions socials són necessàries les habilitats d'intersubjectivitat, acció, atenció i preocupació conjunta i les capacitats generals de referència conjunta.

Les persones amb autisme manifestar dificultats en les capacitats mentalistes essencials per a l'accés al món mental i socioemocional de l'altre, així com dificultats per a operar amb metes, per a orientar l'atenció i processar diversos nivells d'informació, desenvolupar la capacitat de simbolització, etc. Per tot plegat hi ha una mancança per elaborar una teoria sobre l'estat mental del seu interlocutor, és la denominada *teoria de la ment*.

La *teoria de la ment* és l'habilitat de les persones per atribuir estats mentals, com coneixements, desitjos i creences a altres persones, i així entendre que les altres persones tenen els seus propis pensaments i creences sobre el món que l'envolta. Implica la capacitat d'apreciar i avaluar les accions fetes pels altres i usar aquests coneixements per formar-se conceptes mentals o idees basades en aquestes accions.

ASPECTES A TINDRE PRESENTS

RELACIONS D'AMISTAT

- Dificultat per establir contactes socials amb els seus companys, per fer i mantenir amistats, respondre emfàticament a les emocions dels altres o reconèixer les seves expressions emocionals. Aquestes dificultats responen a un desenvolupament social atípic.
- Els pot resultar difícil prendre torns.
- De vegades critiquen els errors i defectes dels altres de manera grollera.
- Interessos solitaris i idiosincràtics.
- Poques habilitats recreatives i de comunicació pragmàtica.
- Les converses poden girar al voltant del seu tema d'interés, per la qual cosa hi ha una tendència a la

COMUNICACIÓ I INTERACCIÓ SOCIAL EN PERSONES AMB AUTISME DE GRAU I

monopolització de la situació.

- Poques habilitats per a realitzar inferències correctes per comprendre que els altres poden tenir punts de vista diferents del propi.
- Dificultats per fer representacions internes de les normes i de les expectatives socials per poder ajustar la conducta a les diferents situacions.
- En ocasions manifesten preferència per la soledat, però altres vegades mostren molt d'interés a tenir relacions socials satisfactòries, incloent relacions de parella. Aquesta motivació social queda reflectida en conductes inapropiades d'aproximació social.
- Cal tenir en compte que constitueixen una població de risc per a l'ansietat i la depressió.

COMPETÈNCIES SOCIOEMOCIONALS

- Poden presentar dificultat per interpretar expressions facials tant d'ells mateixos com dels altres, el que els dificulta participar en les interaccions socials.
 - Les seves expressions facials poden no ser apropiades a la situació.
 - Solen tindre dificultats per comprendre les emocions dels altres de forma intuïtiva. No obstant això, poden desenvolupar empatia si hi ha un ensenyament concret de les emocions i les situacions que les provoquen.
 - Poden no trobar les paraules adequades per expressar els seus sentiments.
 - El dèficit en la coherència central té implicacions a l'hora d'extraure idees o conclusions dels comportament socials dels altres.
- Mostren interès per les relacions interpersonals, però de vegades no interpreten les regles socials.
 - La comprensió, la implicació i el suport de les persones que l'envolten farà que les seues dificultats siguin més o menys evidents, i més o menys incapacitants.
 - Durant l'adolescència, la dificultat per comunicar les seves frustracions o el seu nivell d'ansietat, així com

COMUNICACIÓ I INTERACCIÓ SOCIAL EN PERSONES AMB AUTISME DE GRAU I

HABILITATS SOCIALS

per establir vincles d'amistat, poden ser l'origen de l'increment de les conductes que ens preocupen.

- Diferents estudis han demostrat que la mirada de les persones amb autisme no sol centrar-se en els ulls de les altres persones, sinó més aviat es dirigeixen a la boca. Això pot implicar una manera diferent de percebre als altres.
- El fet que no miren directament a la persona, o que no miren als ulls durant una situació comunicativa, no significa necessàriament que no estiguen prestant atenció. Poden estar atents encara que no ho manifesten de la mateixa manera amb el seu llenguatge no verbal.

PUNTS FORTS, PUNTS FEBLES I ESTRATÈGIES

PUNTS FORTS

- Ingenuïtat, honestedat, noblesa. Manca de maldat, interessos ocults o dobles intencions.
- Lleialtat i fidelitat incondicional.
- Bona memòria per recordar els noms de les persones que

PUNTS FEBLES

- Problemes per comprendre les regles complexes d'interacció social.
- Dificultats per compartir emocions.
- Dificultats per compartir preocupacions conjuntes amb les

COMUNICACIÓ I INTERACCIÓ SOCIAL EN PERSONES AMB AUTISME DE GRAU I

coneixen.

- Serietat, sentit de l'humor senzill.
- Sinceritat, absència de trampes.
- Objectivitat en les seves classificacions d'impressions sobre la resta de persones.
- Voluntarietat: perseverança en el punt de vista que consideren correcte.
- Economitzadors de temps. Puntualitat, no perden el temps en convencions socials.
- Converses funcionals.

persones que els envolten.

- Desig de relacionar-se amb els seus companys, però fracàs en els seus intents per aconseguir-ho.
- Parcialment conscients de la seva soledat i de les seves dificultats de relació.

ESTRATÈGIES

- Conèixer el perfil social de l'alumnat per saber en quin punt es troba en les diferents habilitats socials (saludar, acomiadar-se, saber iniciar una conversa, saber fer amics, saber resoldre una situació, etc.) i fer un pla d'intervenció ajustat.
- Proporcionar des de ben menuts, espais de joc compartit per fomentar l'atenció conjunta, el contacte físic, la imitació.

COMUNICACIÓ I INTERACCIÓ SOCIAL EN PERSONES AMB AUTISME DE GRAU I

- Oferir espais i temps per treballar els diferents tipus del joc (Interactiu, funcional, recíproc, de regles, simbòlic, etc).
- Treballar explícitament el reconeixement i expressió d'emocions en situacions reals del dia a dia, amb ús de targetes, pictogrames, fotografies, així com l'associació a possibles causes i en diferents situacions i contextos. S'ha d'intentar lligar aquest treball al context de l'alumnat.
- Guiar a l'alumnat en el reconeixement de les claus de la comunicació no verbal (dels signes facials, gestuals, de postura corporal, la distància entre les persones) fent ús dels cercles de confiança i de suports visuals de fotografies, vídeos, etc.
- Distincions clares entre actuacions "correctes" i "incorrectes" socialment, utilitzant suports visuals per facilitar l'accessibilitat cognitiva.
- Les normes són més fàcils de comprendre si són clares, directives, respectuoses i afectives.
- Ús d'històries socials, són narracions breus en forma de guió i acompanyades de suport visual que expliquen informació procedent del context i normes de conducta d'una situació social concreta. Inclouen informació important sobre per quins motius ocorren, quines persones s'hi troben i com ha d'actuar exactament el seu protagonista.
- Ús de guions socials: representen temes, converses, estratègies per a iniciar, desenvolupar o finalitzar una conversa i especifiquen comportaments apropiats. Serveixen per a estructurar en xicotets passos el com, el quan i amb qui són adequats determinats comportaments.
- Guions socials en forma de còmic, en el que la persona amb TEA se senta identificada amb els personatges, amb la situació social concreta, i amb les possibles solucions.
- Modelat i Tècniques de Role Playing sobre situacions socials.
- Combinar el treball d'habilitats socials tant amb la persona amb TEA individualment, com amb al grup d'iguals, perquè tot l'alumnat del centre
- aprenga estratègies concretes per relacionar-se entre ells

COMUNICACIÓ I INTERACCIÓ SOCIAL EN PERSONES AMB AUTISME DE GRAU I

- Treball específic en les habilitats mentalistes (els 5 sentits i els seus verbs associats, conèixer diferents perspectives, coneixement i ús de verbs mentalistes, creences, falses creences, reconeixement de gestos i intencions, diferenciació de veritat i mentida i estats emocionals complexos) mitjançant jocs, ús de suports visuals, absurds, endevinalles, històries socials, etc.
- Cercle d'amics o Cercle de suport: es basa en la creació d'una xarxa al voltant d'estudiants que estan experimentant dificultats socials. Es construeix amb la implicació d'un grup, amb el compromís de promoure la interacció, l'acceptació i el suport a qui, en un moment determinat, mostre dificultats per a relacionar-se amb la resta.

BIBLIOGRAFIA

Cornago, A. (2013). MANUAL DEL JUEGO PARA NIÑOS CON AUTISMO (1.a ed.). Psylicom Ediciones.

Som Docents. (2021). Resposta educativa a l'alumnat amb TRASTORN DE L'ESPECTRE AUTISTA (TEA) (Vols. 1, 2 i 3.). Som Docents.

Autismo Burgos. (2017). COMIC-TEA Materiales para la enseñanza de habilidades sociales en personas con Autismo a través de tiras cómicas e imágenes. Autismo Burgos.

De la Iglesia, M; Olivar, JS (2007) Autismo y Síndrome de Asperger. Trastorno del espectro autista de alto funcionamiento. Guía para educadores. CEPE.

De la Iglesia, M; Olivar, JS (2007) Intervención psicoeducativa en autismo de alto funcionamiento y Síndrome de Asperger. Manual Práctico. CEPE.

Cornago, A. (2012). Manual de teoría de la mente para niños con autismo (1a ed., 1a imp. ed.). Psylicom Distribuciones Editoriales.

COMUNICACIÓ I INTERACCIÓ SOCIAL EN PERSONES AMB AUTISME DE GRAU I

Proyecto Orienta-TEA. Autismo Burgos. (2017). Materiales para la intervención educativa en contextos naturales con alumnos con Trastornos del Espectro del Autismo. Autismo Burgos.

Círculos de apoyo - Inclusión Educativa - Generalitat Valenciana. (s/f). Inclusión Educativa. Recuperado el 8 de junio de 2022, de <https://ceice.gva.es/es/web/inclusioeducativa/cercles-de-suport>